

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

ОФИЦИАЛЬНЫЙ ОРГАН ЗАКОНОДАТЕЛЬНОГО ОРГАНИЗАЦИОННОГО УПРАВЛЕНИЯ УКРАИНСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА В ШТАТАХ СЕВЕРНОЙ АМЕРИКИ

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ

РІК XXXI.

Число 225.

Джерси-Ситі, Н. Дж., четвер, 27, вересня, 1923.

VOL. XXXI.

No. 225.

Jersey City, N. J., Thursday, September 27, 1923.

THREE CENTS

НОВИЙ ПРОЄКТ НА ОБКРОСННЄ ІМІГРАЦІЇ

ВАШІНГТОН, 25. вересня. — Альберт Джонсон, голова імміграційного комітету в палаті посів, виробив новий імміграційний проєкт, після чотирьох чисел нових іммігрантів має бути ще далі зменшене. Малоб допускати кожного року їх по 2 проценти того числа, скільки їх було після перенесення з 1890 р. Після цього проєкту малоб так само поставити імміграційних інспекторів на кожний корабель, везучий іммігрантів до Америки.

ОКЛАГОМСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР ЗАБОРОНИЄ ЗАСІДАННЯ ЛЕГІСЛАТУРИ

ОКЛАГОМА СІТІ, 25. вересня. — Генерал Маркетт, що командує стейтсменні військами, які правлять стейтом від часу заведення воєнного стану стейтсменні губернатором, доручив кожному членові стейтсменної легіслатури заборону сходитися на засідання легіслатури, яке самі члени скликали на середу, дня 26. вересня.

Рівночасно стейтсменні війська дістали наказ бути приготуваними на всяку можливість.

З ДРУКАРСЬКОГО СТРАЙКУ

НЬО-ЙОРК, 25. вересня. — Заради місцевих денних газет, що неауторизовано борються проти страйкувальних друкарів нью-йоркської друкарської юнії, подають до відома, що до Нью-Йорку починають вже нападати страйкувальники. Приїжджають вони на залізничний вокзал головною центральної друкарської юнії.

Каждий вони теж, що до роботи вернули декотрі члени нью-йоркської юнії, але юнія це заперечує.

УРАД ПРЕДЛОЖИТЬ ПРОЄКТ ЗАКОНА В СПРАВІ ВУГЛЯ

ВАШІНГТОН, 25. вересня. — З Білого Дому подають, що уряд створює рапорт федеральної вугільної комісії та на основі цих звітів пропонує конгресу проєкт про подання та нормування ціни вугля.

ЗА ЗМЕНШЕННЯМ ЦІНИ НА ВІСКИ НА ФАРМЕРІВ

ВАШІНГТОН, 25. вересня. — На засіданні кабінету президента Куліджа пропонує секретар Волес проєкт поправки до акту фармерів через об'єднання ввізних тарифів на різні види продуктів.

Знижка має вносити 25 процентів (одну четвертину) до теперішньої плати.

СЛІДСТВО В СПРАВІ МОРСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

САН ДІЕГО, Каліфорнія, 25. вересня. — Комісія, що розслідує причину розбиття сім'ї американських воєнних кораблів на одному острові Тихого Океану, схилилася на основі одержаних знань до переконання, що причиною катастрофи не був непередбачений та неминучий випадок («воля Божья»), а хибне думання командувачів ескадри.

ЖІНКИ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ ВИСОКИХ ЦІН ВУГЛЯ ТА ЦУКРУ

НЬО-ЙОРК, 25. вересня. — Комітет жінок, скликана Жіночим Торговим Комітетом, рішуче осудила протестний комітет для розслідування вугля та цукру, який в той спосіб покласти належати основі під торгівлю вуглем та цукром.

Комітет торгівлі вуглем не захопив в будучий продавців вугля по цінах, установлених комітетом, жінки обіцяли перестати проти вугля боятися та вкідати на топливу нафти.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ЗУДАРЕННЯ КОРАБЛІВ

НЬО-ЙОРК, Рова Айленд, 25. вересня. — Слідство в справі зіткнення між двома кораблями Аркенза та контрторгівельником Мекфарландом показує, що зачинив той корабель Мекфарленд, що наближився до Аркензи, захоплювався так, що катастрофа була неминуча.

ЗБОРИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ

ПОРТЛЕНД, Орегон, 25. вересня. — Тут почалися вже вступні наради делегатів на річний конвенцію Американської Федерації Праці. Сама конвенція починається в наближній понеділок.

ГОЛОСУВАННЯ НАД 15-МІСЯЧНИМ СТРАЙКОМ

НЬО-ЙОРК, 25. вересня. — Робітники ларятів зіллянції Лігав Велі, які страйкують вже 15 місяців, будуть голосувати над тим, чи перервати страйк та згодитися на умови, вироблені комітетом Зіллянційної Робіничої Ради.

Буде це вже друге голосування: дня 27. липня вони відкинули вже подібну пропозицію.

ВЕЛИКІ ЗІСКИ З ТАРИФІВ

ВАШІНГТОН, 25. вересня. — За один рік обов'язуючої сили нового тарифного закону американський скарб дістав з мита на заграничні товари безбулато високу суму, бо ж 200 мільйонів доларів.

ЩЕ ТИ ЗА НИЗЬКО

СКЕНЕКТЕДІ, Нью-Йорк, 25. вересня. — Американський військовий легіон поручник Джим Макрей, котрий недавно поби всіх людей, підписав на акцію \$2,000 стипендії, додавши, що французький легіон Салі Лекарді вніс на акцію \$3,778 стипендій, приймаючи на машини, на які збираються всі сестри легітні так високо, щоби ніхто після цього так високо легітні не потрапив.

ВТОНУЛА ЗАЛОГА КОРАБЛЯ

ШІКАГО, 25. вересня. — На побрежжю озера в Кеносі. Вісконсин, майдемо шматку одного корабля зі залотим овочевим кораблем Фобсе. На сій основі догадується, що корабель, який пропав уже довший час без вісти, потонув, а з ним всі, що було на ньому. Морська там було п'яток.

ГУБЕРНАТОР СВИДОМ.

Окружний суд в Бермінгтоні, Алабама, котрий розслідує звинувачення пал коланіями мін робітниками в колані Бенер, звинувачив на справу в характері свідка стейтсменного губернатора Брендона. Котрий закінчує судовий, що дурить суспільність своїм свідком.

ГЕНЕРАЛ ОСТРИТЬ НОЖІ

Н. Риджвський, колишній генерал в царській гвардії, ходив ануаніями міста Сіетла, в стейті Вашингтоні, та заробляє на життя остремим ножем.

САМОВБИВСТВО З РОЗПУКИ ЗА СВІЯ РІНІЯ КРАЙ.

В Нью-Йорку поповнив у виторок самовбиство якийсь Петро С. Нирка, для московської православної церкви у Вотебері. Конектикат. Кажуть його знакоми, що причиною самогубства була розпуща з приводу страшиного положення Росії.

КАНАДІЙСЬКА ПШЕНИЦЯ ТРАПЕ РИНКОМ.

Канадійський комісар в Міжнародному Інституті Рільництва заявляє, що Канада має тепер контроль світового пшеничного ринку і буде ним контролювати слідувальні п'ять місяців. Своєю заяву п. Догерті основує на обчисленнях, що старий засіб пшениці є достатньо зужитий, бо лише 11 мільйонів бушлів остане в Канаді з минувшого року, а Європа приходить по трохи до себе і може купувати більше, крім того отримувати ринок на канадійське збіжжя в Азії, де є можливість продати яких 120 мільйонів бушлів збіжжя. Європа буде потребувати 540 мільйонів бушлів. Найбільше збіжжя може продати лише Канада, бо повер 300 мільйонів бушлів, а всі інші краї разом 375 мільйонів бушлів. Сі числа аказують, після думки п. Догерті, що дійсно контролює пшеничний ринок буде в руках Канади.

ЗАБАТО УЧИТЕЛІВ В МАЙНОБІ

Др. Роберт Флечер, заступник міністра просвіти, оповісти живинного діяння, що під тепершню нору в Майнобі є наближені від 200 до 900 учителів. Се перший рік за попередніх 20 років, що його департамент має надихнути учителів по отворенню шкіл в осіні.

Підчас війни в провінції був великий брак учителів, а причина чому тепер є їх більше, є те, що в їх дох послідних роках було багато студентів на університетських курсах.

НА ЦЮ ТРЕБА МАТИ ПАТЕНТ

В другій американській війні фінансовий хідля мусить мати патент на право пасти корови.

ДВІ СТОРОНИ УКРАЇНІЗАЦІЇ

Харківські «Вісті», ч. 177 з 11. вересня, 1923, митять підзаголовком «В стані русифікаційної ієрархії» допис «З Кривавця Чернігівщини» такого змісту:

«На підставі демографічних відомостей перепису 1920 року українське населення міста Кривавця складало 79% всього населення. Але не зважаючи на це, в місті було тільки одна українська школа, та й ту згодом «залили» з російською семітністю. Такасама доля стрінула осередок української школи на іншій кінці міста Кривавця, в с. Ворошиловці, де українська група учнівців після двох років навчання теж «залили» до російської школи. Такасамо нічого не робилось, щоб забезпечити українську школу на селі, де на підставі тихсамих демографічних даних українська людина складала переціно 98% всього населення. Єдині педагогічні курси в Кривавці готували молодих педагогів виключно для російських шкіл. Варто відзначити, що як керівники педагогічних курсів, так й більшість вчителів російських шкіл уважали українську мову за річ непотрібну. Більш того, для них російська школа се відзнака «культурності», бо, мовляв, селянин цієї мови не знає. При справах утворити українську школу цей український загал глумував з ініціаторів й надуто був радий, коли ці спроби неважалися».

Нині становище у нас змінилось. Як тільки одержали розпорядження про українізацію шкіл, се учительство заворушилось. Є такі, що й опираються. Але хочуть вони чи не хочуть, а українська школа у нас твориться. Ще кілька слів про нашу кінгобієнобію. В нашій кінгобієрі ніколи не могла бути відносно української газети, а особливо харківських «Вістей». Не кажу вже про нову українську книжку. Коли нема «Вістей» харківських, то нема й на глум підняти. Чи це так годиться? Хай Кривавецька кінгобієрія вітає, чому в неї нема «Вістей».

УКРАЇНІЗАЦІЯ.

Берлінський московський літежик «Руп» подає про сучасну політику совєтської влади на Україні такі інформації: «На Україні вже поспішила українізація совєтського апарату. Українська мова вживається, але єдина, в ділових відносинах. В школі те тільки нізій, але середній й вищий персоналів українізація. В українській військовій округі видано приказ поступово завестися по військовим школах українську мову, як викладацьку. Приступлено до поступової українізації політичної роботи в тих настанках, де більшість червоноармійців України. В останній дії одержано звістку про переведення пробної мобілізації на українську військову отузу кількох річниць спеціально для утворення національних українських частин. Полуденське бюро загально-російського центрального союзу професійних товариств постановило українізувати діяльність всіх українських професійних спілок і перемішувати себе в українське бюро».

ПОЛЬСЬКА АМНЕСТІЯ.

Польська амністія, яка обіщувала дезертирам, що згодяться до 24. серпня дарувати карі, стигнула в самій Варшаві 4,000 дезертирів. Велика частина дезертирів, які сиділи в варшавських тюрмах, звільнені для згодошення в П. К. У. Згодився в мішачу лірку й авось не явився в П. К. У. Варшаві арештовано крізь що 40 процент дезертирів, обвінувачених за ріжні додаткові надужиття».

ОЛІМПІЙСЬКА ІЄРІЯ В ПАРИЖІ

мають відбутися 1924 р. Буде стадіона (гріща) в Бода Коломбо уже кінчиться, а Матіє 40,000 стоячих і 20,000 сидючих місць. Для змагу і боксу, воля випадає на вісім днів Парисийськй цирк у середній місті, де може поміститися 6 тисяч глядачів. Біля стадіона будеться окреме місто Ст. Олімпік, де буде 100—150 палатонів по п'ять до шість кімнат з 2—3 ліжками. Мешкатимуть атлети ріжних національностей. Будуть тут і окремі ресторани, де атлети могли б харчуватися як дома, а плата кожнуватиме лише 50 франків. Для атлетів будуть улажені вивари в кілька місяців наперед, щоб тренувалися і привикли до французького клімату і французького способу життя. Це важко головно для атлетів, що прибувають із далеких чужини. Вже й була одна велика проба у Першигтовій стадіоні. Брали участь атлети 14 національностей. Не було представників Американців і Філіппінців. — В Італії переведення наційно субсидію олімпійського фонду для участі Італії в ієршях. Сам король і визначні особистості субсидували значні суми, а правительство дало на що ціл мільйон лірів. У Бельгії розлізно субсидію субсидію олімпійської ієршії для цілого Союзу».

ПРО УКРАЇНСЬКО-ЕМІГРАЦІЮ В ЧЕХОСЛОВАЧІНІ

Українське пресоє обіро в Празі подає. В останніх часах чеська влада видала острі правля проти тих емігрантів, які підрубають на територію Ч. С. Р. незалежно, себто без окремого дозволу (візи) на від чеського міністерства закордонних справ. Такі люди не можуть вже одержати не тільки документів на право перебування в Чехословаччині, а тим більше не одержать ніякої підмоги. Причина цих острі правних чеської влади та, що в Ч. С. Р. вже дуже численна українська еміграція (поверх три тисячі) і велика російська еміграція. (Стендистів Росії хотіли і три тисячі. Українців біля двох тисяч).

ТАК БУВАЄ.

«В Кракові арештовано на дві «капітани» військової інтелігенції й на під загрози привласнення чужого називає, беззависного інженера себе старшого, бігача, а крім того по раду обмисляв довести до служби. Здається «капітан» був простим торговцем парбюм і аналізацією, що не вельшійшою йому стати капітаном польської армії. На днях має він перейти на дуже відповідальне становище у Варшаві».

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕМІЄРІВ НІМЕЦЬКИХ СТЕЙТІВ ЗА ПОКИННІЄМ БОРОТЬБИ В РУРІННІ

БЕРЛІН, 25. вересня. — Німецьке правительство оголосило нині урядово, що прем'єри всіх німецьких шайдавих держав (стейт) на марал з канцлером д-ром Густавом Штрессманом рішили одмовити згодитися покінути політику «лининої респекції» (опору при повоці бездіяльності авчї праці) в Руріні, але рівночасно заявили за збереження цілості німецької республіки.

ДЕЛЕГАЦІЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА ПЕТРУШЕВИЧА В ЖЕНЕВІ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 20. вересня. — Президент Галлсхого Правительства, д-р. Ежен Петрушевич, приїхав сюди разом з проф. д-ром Михайлом Лозинським та Володимиром Степановичем. Тут відбувається ЗІЗД ВІДПОРУЧНИКІВ ПО НЕВОНЕЛІХ ПОЛЬШЕГО НАРОДУ, в якому галлсх Українці беруть активну участь. Зібраний матеріал буде передано Лізі Народів.

В Женеві тепер перебуває американський дипломат Бейн-бродж Колбі і з ним має бачитися д-р. Петрушевич. Колбі погодиться відвигнути справу Галлсхичів в Лізі Народів.

РУРІННА ПРИНЮЛА ВІСТКУ ПРО ЗАДАЧУ ФРАНЦУЗЬКОМ ОКУПАНТІМ БАЙДУЖНО

ДИССЕЛДОРФ, Німеччина, 25. вересня. — Населення Порура прийняло вістку про покінчення боротьби проти французьких окупантів байдуке і спокійно. Ніде не замінно було якогонебудь вражіння іза тих прикрих вісток для Німці.

БОЛГАРСЬКА ВЛАДА ПОВОІ ЗДАВЛЮЄ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПОВСТАННЯ

ПАРИЖ, 25. вересня. — Тутіне болгарське посольство одержало із Софії відомлення про внутрішню боротьбу в Болгарії, з якого виходить, що большевиські повстання тривають ще далі в гористих сторонах північної Болгарії. Болгарське правительство «Станово повідомляє, що воно здавало большевиські повстання в південній Болгарії. Куди лише вислано війська, скрізь большевики піддавалися. Декуди навіть без боротьби».

Але описані відбули большевиські повстання в гористих частях північної Болгарії, яких поновило не здавало збіз віддані та з причини недостачі потрібної кількості війська.

Большевиські локальні «республіки» тривали по 2 до 14 днів.

ЛІСА НАРОДІВ ВІДКИНУЛА ВІСНЕСЕННЯ НА ЗМІНУ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 25. вересня. — Збір Ліги Народів відкинув пропозицію на зміну Х. артикулу конституції Ліги Народів (який обв'язує членів Ліги до взаємної військової помочі у випадку загрози цілості котрої з держав, що належать до Ліги).

За прийняття зміни, яка вимагала ухвалу парламенту кожної держави для військової помочі другим державам заявили делегати Канади і Франції, котрі казали, що може така зміна уможливила Америкі приступити до Ліги, але вступили представників Персії і внісене вважало, бо до прийняття треба одностайності. Одержав він згоду, щоб сі справу віддати до заопіювання Постійному Судови Міжнародної Справедливості в Пазі.

ФРАНКИ, ЛІРИ І МАРКИ ІДУТЬ ВГОРУ

ПАРИЖ, 25. вересня. — По проголошенні німецького уряду, що покінчив боротьбу проти французької окупації в Руріні і Ренши, зварз півляли нору ціни французьких фунтронів франків, італійських лір і німецьких марок.

За франка давали 6½ американського цента, за ліру 4½ (4.63) американського цента, а німецьких марок вже давали тільки один мільон за одного американського цента (минулого тижня давали за п'ять два три мільйона).

СУДОВА РЕФОРМА В ІРЛАНДІ

ДАБЛІН, столиця Ірландії, 25. вересня. — Ірландський парламент прийняв у другому читанні законопроект (біл) про зміну судівництва в Ірландії.

По новому закону в Ірландії буде у високісуду суд і судді, а на місці повоісудів судді будуть окружні, яких число зменшене до половини.

ТО МАНІЕРІВ ЗГІНУЛО В КОПАЛНІ УГЛЯ

ГЛЕСГО, Англія, 25. вересня. — Нині залляма вода копально угля Джеймс Нінно Компені недалеко Фолкерк.

Вода так скоро залляла копальню, що тільки один майнер врятував своє життя, а 70 загинуло.

Се одне з найбільших стрив в людях в шотландських копальнях угля за довгі роки».

БІЛКИ МІК ФІШТАТІ ТА КАТОЛИКАМ

МЕДОЛАН, Італія, 25. вересня. — Від кількох днів тривають тут завазні бої між фашистами і католиками.

На переміслю Медолану, є Ерсіс, фашисти напали на католицьку кооперативну сугітню і наробили шкоди на 20,000 лірів. Там арештовано багато осіб.

Нерелакція між фашистами і католиками була також в Бодіано».

